

Met de schoenen bij de deur

Huisbezoeken nemen toe in de welzijnssector, maar de achterliggende visie ontbreekt soms

- Organisaties gaan aan huis bij groepen die ze anders niet bereiken
- Hogeschool Gent polst naar ervaringen van cliënt en hulpverlener
- Geen aanpak is fout of beter, maar het is goed erover na te denken

Jozefien VAN HUFFEL

Wat is de houding van hulpverleners die op huisbezoek gaan en hoe ervaren burgers dat? Dat is waar onderzoekers van de opleiding sociaal werk aan de Hogeschool Gent zich twee jaar lang in verdiepten. „We kwamen op het idee door onze studenten”, zegt Freya Ponteur. „Als stagiair worden zij vaak vrij snel op huisbezoek gestuurd, soms in hun eentje. Blijkbaar wordt verwacht dat je dat al doende leert.”

Enerzijds is dat begrijpelijk. Een huisbezoek is minder formeel dan een afspraak in een bureau. „Cliënten zijn op hun gemak en een breiwerk of een foto op de kast biedt meteen een gespreksonderwerp”, zegt Ponteur. „Anderzijds vereist een huisbezoek wel flexibiliteit van de hulpverlener, want de omstandigheden heb je niet onder controle. Misschien is er nergens plaats om te zitten of lopen de burens in en uit. De cliënt vroeg dan weer niet altijd om bezoek en heeft misschien argwaan. Wie vertelde er iets over hem?”

Hogeschool Gent wil het bewustzijn creëren dat een huisbezoek niet iets is dat je er zomaar bijdoet. Huisbezoeken winnen immers aan belang, zowel door

de vermaatschappelijking van de zorg als doordat organisaties beseffen dat ze bepaalde groepen mensen wel kunnen helpen, maar niet bereiken. „Tien jaar geleden heerste de overtuiging dat de cliënt de eerste stap moest doen, nu is er meer geloof in de efficiëntie van actieve hulpverlening”, weet Ponteur.

De onderzoekers praatte met hulpverleners en cliënten van een mutualiteit, van een buurtwerking en van twee organisaties uit de geestelijke gezondheidszorg. Ze vroegen onder meer wie bij een huisbezoek de regie in handen houdt. „Wie bepaalt waarover wordt gesproken? De meeste hulpverleners hebben het gevoel dat ze zich redelijk klein maken en zich als gast gedragen. Ze vragen of hun schoenen uit moeten en waar ze mogen zitten”, zegt Ponteur. „Cliënten beamen dat, maar het gesprek zelf blijft volgens hen in handen van de hulpverlener.”

„Sommige mensen zien hun sociaal werker als een vriend. Daar schrikken hulpverleners van”

Problematisch is dat laatste niet. „Mensen zitten soms diep en zijn vragende partij dat iemand het, tijdelijk en met respect, van hen overneemt”, zegt Ponteur. „Frapant is echter dat cliënten en hulpverleners zelden blijken te praten over hoe het contact verloopt. Daar schuilt zeker een uitdaging. Veel cliënten vragen zich bijvoorbeeld af wat er gebeurt met wat de hulpverlener ziet. Komt dat in een dossier? Wel, ook voor de hulpverlener blijkt

dat niet duidelijk. Iemand vertelde dat ze overal vroeg om naar het toilet te gaan. Zo zag ze een groter deel van het huis. Daarover verslag uitbrengen deed ze echter niet, ze wilde enkel een algemeen beeld krijgen.”

Een andere vaststelling is dat sommige cliënten de hulpverlener die op huisbezoek komt als een vriend zien. „Daar schrokken sommige hulpverleners van”, weet Ponteur. „Cliënten weten echter dat de vriendschap niet zomaar wederzijds is.”

Behalve het gesprek tussen cliënt en hulpverlener willen de onderzoekers ook dat binnen teams en organisaties stimuleren. Ze ontwierpen daartoe de tool *Met de deur in huis*, een set van 150 kaarten met vragen. Die behandelen thema's zoals de regie van het gesprek of het afronden van een hulpverleningstraject vanuit meerdere gezichtspunten. Ze zijn ook geschikt voor wie als vrijwilliger op huisbezoek gaat.

„Geen enkel antwoord op de vragen is fout. Ze helpen een team ontdekken over welke richtlijnen ze het eens zijn en dat kan de aanzet geven tot een visie van de organisatie op huisbezoeken”, zegt Ponteur. „Bij veel organisaties ontbreekt een duidelijk ethisch beleid, bijvoorbeeld over de signalisatie van problemen die je aan huis vaststelt, ook al kwam je eigenlijk voor iets anders. Op een duidelijke visie kunnen hulpverleners ook aangesproken worden en dat is altijd in het voordeel van de cliënt.”

De kaartenset *Met de deur in huis* kost 15 euro. Info en bestellen via freya.ponteur@hogent.be.

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be

Een huisbezoek is niet iets dat je er als hulpverlener zomaar bijdoet. © Image Select

STANDPUNT

Luk VANMAERCKE

Vaders

„Als u in vakantiestemming wil komen, moet u het boek *Reizen met dochters* eens lezen, van Sam De Graeve. Hij beschrijft er onder meer in hoe hij al liftend naar Santiago de Compostela trok, met zijn toen vierjarige dochter. Het is een grappig relaas, vaak zeer herkenbaar voor wie zelf kleine kinderen heeft of had. Tegelijk is het een fijne en ongekunstelde ode aan het vaderschap.

Aanstaande moeders vinden in boekhandels rekken vol boeken over het moederschap, terwijl vaders het doorgaans met minder lectuur moeten stellen. Zwangere vrouwen worden doorgaans negen maanden lang aangesproken op hun nakende moederschap, terwijl aanstaande vaders er soms voor spek en bonen bij zitten. En eens het kind op de wereld komt, heeft iedereen de mond vol van de unieke en bijzondere band tussen moeder en kind.

Uiteraard is die band buitengewoon. Er is echter geen enkele reden waarom vaders geen bijzondere band met hun kind zouden hebben. Almeer jonge vaders beseffen dat en gaan enthousiast op in hun vaderrol. Dat is zonder meer een goede evolutie. Het vaderschap is zowat het meest bijzondere dat een man overkomen kan.

Lees maar eens de getuigenissen in het *Dossier* over vaderschap dat we deze week brengen (bladzijde 8 en 9). Vier mannen getuigen er over hun vaderrol. Het zijn vier verschillende situaties, maar ze worden verbonden door een rode draad van liefde en toewijding. „Het vaderschap gaf me zin in het leven”, zegt François Daens. „De verantwoordelijkheid en vooral de liefde voor de kinderen zijn mijn drijfveren om er het allerbeste van te maken”, getuigt alleenstaande vader Eddy Leysen. Gertjan Bernaerts formuleert het nog krachtiger: „De overgave die je voor je kind voelt, overweldigde me. Het is alles of niets, onvoorwaardelijk.”

Onvoorwaardelijke liefde is inderdaad het basisrecept voor ouderschap. Dat durft in de praktijk al eens tegen te vallen, wanneer de baby nachtenlang huult of wanneer een opstandige puber u het bloed onder de nagels vandaan haalt. Wees dus als ouder mild en begripvol voor uzelf wanneer de onvoorwaardelijke liefde het eens een dagje laat afweten. De praktijk is altijd lastiger dan de theorie.

In onze getuigenissen valt vooral op hoe divers het vaderschap is geworden. Het beeld van de afwezige en strenge vader is verdwenen. Voor zover dat cliché ooit al beantwoordde aan de realiteit, maakte het plaats voor betrokken en nabije vaders. De manier waarop dat gebeurt, is echter verschillend van geval tot geval.

Specialisten Annemie Dillen en Hans Van Crombrugge waarschuwen er terecht voor om niet op zoek te gaan naar één vaderschapsmodel. „We moeten ons hoeden voor ideaalbeelden”, drukken ze ons op het hart. Het komt aan partners toe om samen in gelijkwaardigheid te overleggen over het invullen van de vader- en moederrol. Dat is een verstandig advies, omdat geen twee gezinnen hetzelfde zijn. Vaderschap kan dus geen eenheidsworst zijn.

Niettemin doen vaders er verstandig aan hun vaderschap enthousiast te omarmen. De tijd vliegt en vóór men er erg in heeft, zijn de kinderen het huis uit. Verhalen van vaders die betreuren dat ze het opgroeien van hun kinderen grotendeels hebben gemist, stemmen toch altijd wat droevig. Bovendien is het geen goed idee de last van het opvoeden en het huishouden al te exclusief op moeders schouders te leggen. Veel jonge vrouwen gaan gebukt onder de zware combinatie van een baan en de huishouding. Mannen die thuis hun verantwoordelijkheid opnemen, creëren voor hun vrouw een wereld van verschil.

KERK & leven wenst alle vaders zondag een fijne vaderdag. Of uw kinderen nog in de luiers lopen of zelf al kinderen hebben, laat het vaderschap vooral een vreugde voor het leven zijn. „

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be